II

Vèr vitum það, æðsti drottinn! að þú ert uppspretta lukku vorrar og farsældar, — Vèr vitum það, himneski faðir! að þú elskar oss, börnin þín og vilt oss hið besta, — vilt að vèr, með rèttri brúkun frjálsræðisins samverkum þinni föðurlegu viðleitni að efla fullkomnun vora og farsæld; því biðjum vèr þig, að þú hreinsir og helgir vilja vorn og gefir oss þrek og staðfestu til að gánga ótrauðir þá götu, sem speki þín og gæska hefir ætlað oss að gánga! Sèrílagi biðjum vèr af gæsku þinni, að þú virðist að blessa þessi brúðhjón — blessa þeirra þennan dag — blessa þeim það heitorði ástar og tryggða, sem þau nú vilja staðfesta frammi fyrir þínu háaugliti! Blessa þau, guð, vor guð! og láttu rætast þeirra innilegu óskir! á þig setja þau alla sína von — þèr einum treysta þau fyrir sèr, því þau hafa margreynt mildi þína og mikla gæsku. Innræt hjörtum þeirra fjörugann anda bænarinnar — þeirrar bænar, sem er þèr þóknanleg, og af þèr mun bænheyrð verða. Gef þeim að varpa nú og ætíð allri sinni áhyggju uppá þig, og sannfær þau um að þèr sè annt um þau. amen. —

Allt hefir sinn ákvardada tíma og stúnd er til allrs áforms undir himninum — tími er til (ad gródrsetja og tími til ad upprota þad sem gródrsett var — tími er til ad gráta og tími til ad gledjast (Pred: 3 Cap:). —

Þetta vóru einföld ord, en lærdómsrík og eptirtektaverd öllum þeim sem gjördum stöddum undir himni Guds. Allt umbreytist í heimi hér — þad sjáum vér og reynum þad opt ædi tilfinnanlega med sorg og tárum, en líka opt med fögnudi og þakklætisgjörd í hreinum hjörtum vorum. En — hvört þessi umbreyting í blindni eda eptir vissum reglum, og getur frjálsrædi mannsins átt nokkurn þátt í henni? Þetta er oss áríðandi ad vita, ef lífid á ekki ad verda oss óskiljanlegt og kvídafullt og huggunarsnaudt. Og Gudi sé lof! lífsins heil: ord og ~~[?]~~ reynsla undirvitund vor gefa oss þarvid ánægjanlegt og huggunarríkt. Hvad segja oss þau svar tilgreindu ord heil: ritningar? Allt hefir sinn ákvardada tíma segja þau; þetta hefir þegar í þá fólginn þann sannleika og þá hugfrödun, ad ekki rádi hending einvöldum og tilviljun í kjörum vorum; en þá er enn þá eptir ad athuga,

hvört ákvördun hjarta vorra — hvört forhögun þín blind — full af hardýdgi og miskunnarleysi — hvört þau þín lausa vid alla skipun og allt réttlæti — hvört vilja og frjálsrædi mannsins þín þýdingarlaus nöfn, sem aungvann þátt eigi í kjörum vorum. Med þessum huggunarsnaudu ímyndunum, sem sumir hjátrúar hafa haldit sér í grun, stugga frábrugdna skynsemi og Guds heil: ord hrekur þær gjörsamlega og gefa hjörtum og samvitskunni sinn rétt; þad segja — medal svo margs annars —: tími er til ad gródrsetja og tími til ad uppskera þad sem gródrsett var; þessi ord, sem setja athafnir mannanna í nánasta samband vid afleidingar þeirra þau gráðika þad sama, sem reynsla undirvitund vor, ad vér séum frjálsar verur, og reynum sjálfir med réttri breitnum frjálsrædisins (ad verda vorrar lukku smidir — reynum ad uppskera, eptir því sem vér höfum sád, blidu eda beiskju, — ad vér reynum jafnan (ad starfa og athafna í voninni og til ad búa í hag oss f. á vorum ákomnum tímunum; þau knýja oss þannig til aðvörunar, med því ad segja

oss og kenna oss, að hver dagurinn bendi
til annars, og að það sé á vorri valdi, að
ráða nokkurn þátt að velvegnan vorri
á vorum ókomnum æfistundunum.—
En—þó krefur ekki Guðs orð oss, að gjöra
ofmikið úr frjálsræði voru—það krefur
oss ekki að láta sjálfsbyrgings þrag og
þrótt drottna í hjörtum vorum—það
neitar því að vér sjeum fullnægj=
ugir,—það segir oss, að vort sé, að planta
og vökva, en Guðs sé, að gefa ávöxtinn,
—segir, að mannanna hönd, en
Guð ráði—að þótt það hafi sinn ákveð=
ada tíma—(að Guð, eptir speki sinni
og elsku, hafi afmarkað öllu stund
og stað.—Þessu samsinnir eigin meðvit=
und vor og reynsla, og þetta friðar hjart=
að og fullnægir hinni heilögustu og inni=
legustu nauðsynjum þess; því vér finn=
um það barnlega og reynum það marg=
faldlega, að vér erum ekki færir um
að ráða oss sjálfir að öllu leiti—vér
finnum það, og reynum það þrásjald=
lega, að vér erum vanmáttugir og
skammsýnir—að vér fáum ekki veitt
oss það sjálfir, sem vér álítum fautgj=
ast til eflingar gæfu vorri, og vit=
um ennfremur um augu, hvað til vors

friðar heyrir,—vér vitum og reynum dag=
lega undrast til finnanlega á því, að vér
erum hér í stríði staddir—í stríði, sem oss
mætum og breiskum er afsagað—af=
hringborð og ofstjettiskrapt,—í stríði með öfl
náttúrunnar, sem hvorra krapti vor krapt=
ur sem ekkert að vikna—í stríði með
veröldu lífsins og andstreymi þess,
sem oss svo tíðum mæðsbeygir—í stríði
með hold og blóð—með mótspirnur, frækl=
nast, míkveli og tregðartregði annara
manna og með vorar eigin girndir
og tilhneigingar.—Í þessu margfaldlega
stríði, finnum vér daglega glöggt
til þess, hve ónógir vér erum sjálf=
um oss og hjálpar þurfandi,—og þegar
þessi tilfinning beygir oss, þá getur eingin
hugsun verið oss gleðilegri enn sú, að vér
erum ekki ofurseldir blindri tilviljun,
og ekki né og ófrjálsar og viljalausar skep=
ur háðir óumbreytanlegum forlögum,—
heldur undirgefnir hærri forsjón, sem
er speki, gæzka og krapti,—hærri forsjón,
sem ekki sviptir oss frjálsræði voru,
heldur leiðir það og samverkar þó=
verri forsjón, sem vér megum vera
vissir um að hjálpar oss, ef vér æskju=
viljum og kappkostum að hjálpa oss

sjálfir. — Það er smáatriði, að þetta
er hinn sannasti skoðunarmáti á lífinu — á
forsjón Guðs og sjálfræði mannsins,
enda er hann líka sá hugsunarríkasti
og blessunarríkasti, — sá eini, sem gætir með-
[illegible], manninum — annars vegar frá of-
trausti og hroka, hinsvegar frá kvíða,
hugarvíli, vantrausti og dugleysi; þetta
er sá eini skoðunarmáti, sem gefur gildi
lífinu, og sérílagi öllum verknaði — allri
starfsemi þess rétta stefnu, sannarlegt
gildi, fullt þrek og staðfestu; — því af
einni saman lifandi sannfæringu um það,
að Guðs forsjón vill samverka sjálfs-
ræði voru til vorrar sönnu velferðar
og að velferð vor er undir því komin,
að vér ekki látum vort eptir liggja, —
það er líklegt — það er vonandi, að vér
kappkostum, að vilja það sama, sem Guð
vill — að láta sjálfsræði vort verða að
auðmjúku verkfæri í hendi forsjónarinn-
ar til að efla farsæld vora; en vör-
umst að spyrna á móti Guðs handleiðslu
og ónýta á oss ráðstafanir forsjónarinn-
ar með mótþróa eða aðgjörðaleysi.
Og þegar vér reynum að tími er tilað
gráta — þegar einnig vor stund kemur að
hryggjast, og mæðast í andstreymi lífsins
og andvarpa af þungum trega — hvað getur
þá friðað oss og huggað betur en sú sann-

færing að hryggðartímar vorir eru taldir
og með föðurlegri nærgætni ákvarðaðir og
afmarkaðir — sú sannfæring, að ef vér ekki
látum hugfallast — ekki látum sorgina yfir-
buga oss — heldur látum í hljóði kristilega still-
ingu og þolgæði og reynum, með stað-
festu og ráðdeild og dugnaði að hjálpa
oss — þá muni Guð hjálpa oss, og á sínum
hentuga hjálpræðistíma snúa hryggð vorri
í fögnuð og láta oss verða til vitnis-
burðar um það, að einnig oss þjákuð-
aðr tími til að gleðjast og að sá verði
hjálpað sem vilja hjálpa sér sjálfir? —
Eins er þessi sannfæring um að Guðs almátt-
uga og algóða forsjón og rétt brúkun sjálfs-
ræðis vors séu hvört sín ómissandi
meginatriði lukku vorrar — eins er
þessi sannfæring gleðirík og affarasæl á
þeim tímum, þegar himinn lukkunnar
er heiður og bjartur og sól meðlætisins skín
oss fögur og blíð, því hún varðveitir
hjá oss auðmjúka þakklátsemi við gjaf-
arann allra góðra hluta, og traustið
á hans reynda föðurkærleika; en viðheldur
einnig hjá oss kristilegri fyrirhyggju og varúð,
og lætur oss ávallt minnast þess, að lukkan er
brigðlynd og óstöðug — minnast þess, að
þóknist Guði kunni að sjá oss hollt að senda
oss nokkrar af sínum stundunum, sem

menn svo þarir að segja um: „þér þóknast mér ekki"; — og sem kennir oss — þessi sameining að bíða oss vátlega undir sér. — Já — í því liggur sú eilífa fyrirhyggja og forsjóni, að búa jafnan í fögrum skólanum tímanna — því tími er til að sá og tími til að uppskera það, sem sáð var, — og í því liggur sú rétta traust á forsjóninni, að planta og rækta — að græða og afhafna með kærleiksríkri fyrirhyggju og lítilgjöfum, í hverri von, að Guð (gáfu [illegible] mun) muni blessa alla ráðvandlega, hyggilega og aðstoðarsama starfsemi — hjálpa þeim, sem sjálfir reyna til að hjálpa sér, og — snúa því sem allt vekur, — láta alla hluti verða þeim að góðu, sem elska hann. —

Ekkert er það, sem fremur megi efla lukku manns og gleði, en hjónabandið — þegar það er stofnað með skynsamlegri og ektaskapar fyrirhyggju og varúð — þegar elskunnar band aldrei verður slitið á samverutímanum og tryggðin stendur ávallt til óslitin; og gleðilegt er að mega hér til sannfæra þessi orðin „Guð veit [illegible] þessi tvö"; — gleðilegt er það fyrir brúðhjónin, að geta gefið sjálfum sér þann vitnisburð, að þau með frjálsræði hafi á þennan hátt stofnað til lukku sinnar — að þau hafi tekið skynsemi og samvizku á ráð með sér, en ekki fylgt

blindum fýsnum og tilhneigingum — ekki haft jarðneskann fagnað í augnamiði fyrir augunum og ekki fylgt annara áeggjun þvert á móti innri tilfinning og skynseminni; já — gleðilegt er þetta, en þó margfaldast fögnuður brúðhjónanna á giptingardeginum og verður (þessi) fullkomlegri með þá tilhugsun, að þetta sé sá dagurinn, sem Drottinn hafi gjört, að forsjón Guðs hafi nú ákvarðað þau, hvort fyrir sig, og útvalið til að elska hvort annars með forsjá — gleðja hvort annað — annast hvort annað og bera hvort annars byrðir. — Þannig mega þau tekið þessi orðin: „það er ekki gott að maðurinn sé einsamall", og þessi vegsskap sannað sér allt framá þennan dag — jafnan hefir maðurinn leitað þeirrar hjálparinnar, sem honum er samboðin; og ósegjanlega blessun hefir þessi sameining breidd yfir jarðríkið, — þó sem stundum (því miður!) sé kjörkaupshugsun, tvíræðni og vandræðafullt athæfi hafi orðið ógæfu-uppspretta! — Og mundi þá Guð, sem sjálfur hefir stofnað þessa ráðstöfun — þessa sameiningu til blessunar fyrir börn sín — mundi elskunnar Guð, sem öllu stjórnar, eptir því sem hann sér oss bezt henta, — mundi hann vera afskiptalaus af því, þegar maður og kona binda

með þér þessa sameining — mundi hann
nokkurstaðar vera hjartkær þessum
börnum og afskiptalaus af kjörum þeirra
og ráðahag? Nei — þetta er ekki mín trú
— þetta er ekki einna manna trú! nei
þegar börn jarðarinnar hnýta ástar-
band með elskuríkri hugsun og hreinskilni,
þá er sannarlega ástarinnar Guð í verki
með þeim og leiðir frjálsræði þeirra,
já — þegar hjónabandið er stofnað eptir lögum
og í því er lifað kristilega, þá er óhætt
að trúa því, að velþóknun og blessun
Guðs fylgi því; og sannkallaðir gleðidagar
er það, sem ~~hann~~ er upphafsdagur þvílíks
hjónabands, — þá daga, sem sameinar tvö
elskurík og guðrækin hjörtu — þetta er þá
daga sem Drottinn hefir gjört börnum
sínum til fagnaðar og blessunar, það
er þá daga, á hverjum einum manni: með
mönnum verða vinna hjartanu til þess
ókomna, af því manni mannanna
— morgun um daglega og vikulega upp-
skerð af því sem gróðursett var — af því,
hvernig í fyrri var búið f. ókomnum
tímanum, — morgun um, að fá nokkurri
breytingu á stundum kunni að verða blandað
að í lífsins bikar, munu þó innbyrðis
hjartanlega hjartaráð og sameinaðir
kraptar hjálpast á allri reiðu lífsins, og
glaðir og fagnandi hjartans jafnan bera hvorir

hluta annars sorgir.
Það sem nú hefi ég á minnst, um Guðs forsjón og
frjálsræði mannsins — um það, hvernig öll
saman kunna mannsins er byggt á þessum
tveimur máttarstólpum — það sýndi og, elsku-
brúðhjón! láta hugann að því f. ykkur hér
sálarlíf og mikilvægu áhrifum um þessa
daga, — því og þykist vita, að nú — þá er
hið sorgl. til þess umliðna og ókomna-
na, — munu í hjörtum ykkar lifa til-
finningar og hugleiðingar, látar þeim
er Prédikarinn lét í ljósi, er hann sagði:
allt hefir sinn ákvarðaða tíma — tími er til
að gróðursetja, og tími til að uppræta það sem
gróðursett var — tími til að gráta og tími
til að gleðjast. Eg veit að laung reynsla
hefir innrætt hjörtum ykkar lifandi til-
finning þess, að Guð ræður, en manninn
er þreyttur, og að þið nú þakkið hinni
vísu forsjóninni, sem daglega hún
hefir leitt ykkur alla æfi fram á þennan
dag, og nú sýnist vera verkandi
í og með frjálsum vilja ykkar áformað til að
vitja í dag hvort öðru hendina til
æfilangs hjartaráða — og veit að þið
nú gleðjið ykkur í Guði, að þið hafið
á hann alla ykkar von — allt ykkar traust
og segið nú fagnandi og trúarörugg:
„þetta er sá dagurinn, hvern Guð hefir
gjört! Glöð getið þið þið þá þvingu

og annarkafullir ekki f. dyrunum, því
þið gátuð meir að uppskera einsog þið hafið
grátandi sáð, — þið, sem í dag í Guðs nafni sam-
einið ykkur, til að bera hvort annars
byrði — þið gátuð einnig f. þakka meir
margra unaðar og gleði, hjálpar og
huggunar — huggunar og sameiningu, sem
þið annars hefðuð orðið að fara á mis.
Já — í dag sannið þið enn á ný, háttvirtu
brúðhjón! að einsog stundum í lífinu
er tími til að gráta, þannig eru aðr-
ar stundir af forsjóninni ætlaðar til
að gleðjast, — eg veit það ekki, hvað mikil
sorg hefir drifið á dagana f. ykkur, en
það veit eg, að f. ykkur báðum hefir
nú loksins aðkomið sú stundin, þá
sorgarstríðið varsta tilfinnanlega
nísti hjörtu ykkar — þá þið með sárum
söknuði syrgðuð með sjálfum ykkur: sála
mín er óróleg í mér, og eg finn að
tími er til að gráta, því Drottinn hefir
svipt mig yndi míns lífs! Þið hafið
bæði reynt, hvað það er að vera
einstæðingar og ekkja á landi lifendra.
Og — einsog eg tók innilegan þátt í
sorg yðar, Velæruv: embættisbróðir! þá, þegar
Guð tók frá yður valgáfaða og ástúðlega maka
konu, þannig samfagna eg yður nú, að
hinn sami trúfasti Guð eptir einnar
stuttrar stundar hefir látið yður reyna

það er sann í upphafi sagði: — það er ekki
gott, að maðurinn sé einn, og nú aptr,
eptir svo stutta reynslu, sendir yður
og samvinnar hjálp, þá með yður sé
í ekki yðar! — Og — þó eg þekki yður minna
og lífskjör yðar hingaðtil, heiðraða brúður! þá
efast eg ekki um, að þér fagnið í dag, og þakk-
ið Drottni miskunnsemina á yður, að hann
— eptir nokkurra ára ekkjustand — leiðir
yður nú aptr inn í heiðurlegt hjóna-
band — nú, þegar sá tími fór í hönd, að
annkostir æfiáranna bættust ofan á
einstæðingsskapinn; og eg fulltreysti
því, að þér kappkostið að ganga verðug-
lega yðar köllun, — já, og meira
það, eg treysti því, að þið hvort f.
sig og bæði til samans leggið alla
stund á, að lifa [illegible], í hverjum
helzt lífskringumstæðum, sem yðk-
ur mæta kunna, að til hugsun þessa
dags ávallt verði ykkur [illegible]
fagnaðar- og huggunar uppspretta,
en til þess að þetta megi verða,
útheimtist, að ástin sé hrein og hjart-
fólgin og viðhaldist með auðsjáanlegri
á báðar hliðar að þóknast hvort öðru
með öllu, sem Guðs orði er samkvæmt,
með umhyggju og nákvæmni og [illegible]-

legur sjúkdómum og aðskilnaðing, með
undirgefni og eptirlátsemi í öllu, sem
gleðja má og hrygga, með þolinmæði og hugg-
un, hvörsu sem eitthvað annað að
hönd ber, heldur heilsubrestur, eða ellinnar
erfiðleg vanheilsa eða einhvör skortur
á gleðskap annara og lífsfögnuði.
Innileg hluttekning hjónanna — hvörs
í annars gleði og sorg, og daglegt ástúð
og blíða, sameiginleg guðrækni — þetta
hefir í för fölgum máttinn kraft og
blessunarríkann — þetta er uppspretta
hjónalukkunnar. — En — og þarf
ekki að leggja yður í lífsregl-
(upplýsing)
urnar, — Kærleikann og hreinskilnin
hefir kennt yður þær og elskan
gæðir þær með nýrri mælsku
og ósigrandi krapti, svo þegar þið
elskið hvört annað (einsog Jesús bauð
sínum lærisveinum), þá er nóg, þá
uppfyllið þið það lögmálið, sem hjónin
eru undirgefin! —

Eg sný því að lyktum máli mínu
innilega og bænarómi míns hjarta
til Hans, sem alla blessun veitir
og bið hann, að blessa yður hérna

dag í Jesú nafni! Já — mundi hann
sem ríkur er af gæsku og
náð — að útbýta yður, eptir speki
sinni, öllu því sem yður er holt
til lífs og sálar; og gefi yður að
hugga yður sorgvirðis bæði í sorg
og gleði, að hvörtveggja megi með
yður að góðu! Gjöri hann yður
kostgjörð, huggun og styrk, þegar
móti blæs, en auðmjúkt og alvöru
og staðfestu hjartans, þegar þið berist
á meðbiri lukkunnar! Veri
hann, sá sterki Guð, yðar mund-
ari í lífskröðinni — yðar athvarf
þegar eitthvað annað er — yðar um-
un og leiðtogi í ellinni, og skéfi
yður sem lengst við samvist-
unum þínum, og láti yður sem
lengst fá að lifa hvört öðru
til unaðar og aðstoðar. — Hann
mundi ávallt, að mikla og marg-
falda með yður blessun sína —
hann mundi að vera yðar traust
og von, yðar faðir og Guð í lífi
og dauða, í Jesú nafni. Amen.